

Środa, 23 października 2013 r.

P7_TA(2013)0448

Przepływy migracyjne na Morzu Śródziemnym, ze szczególnym uwzględnieniem tragicznych wydarzeń u wybrzeży Lampedusy

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 23 października 2013 r. w sprawie przepływów migracyjnych w regionie Morza Śródziemnego, ze zwróceniem szczególnej uwagi na tragiczne wydarzenia u wybrzeży Lampedusy (2013/2827(RSP))

(2016/C 208/13)

Parlament Europejski

- uwzględniając Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
- uwzględniając konwencję genewską z 1949 r. oraz dodatkowe protokoły do niej,
- uwzględniając oświadczenie wysokiego komisarza Narodów Zjednoczonych ds. uchodźców z dnia 12 października 2013 r.,
- uwzględniając sprawozdanie Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy z kwietnia 2012 r. zatytułowane „Śmierć na Morzu Śródziemnym”,
- uwzględniając wcześniejsze oświadczenia specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. praw człowieka w odniesieniu do migrantów i jego ostatnie sprawozdanie opublikowane w kwietniu 2013 r. odnoszące się do zarządzania granicami zewnętrznymi UE i jego wpływu na prawa człowieka w odniesieniu do migrantów;
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 9 października 2013 r. w sprawie działań UE i państw członkowskich w celu stawienia czoła napływowi uchodźców w wyniku konfliktu w Syrii ⁽¹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 439/2010 z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu ⁽²⁾,
- uwzględniając wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego zasady ochrony zewnętrznych granic morskich w kontekście współpracy operacyjnej koordynowanej przez Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej (COM (2013)0197),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1168/2011 z dnia 25 października 2011 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2007/2004 ustanawiające Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej ⁽³⁾,
- uwzględniając stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu dnia 10 października 2013 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr .../2013 ustanawiającego europejski system nadzoru granic (EUROSUR) ⁽⁴⁾,
- uwzględniając wspólny komunikat Komisji i wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 20 marca 2013 r. zatytułowany „Europejska polityka sąsiedztwa: dążenie do wzmocnienia partnerstwa” (JOIN(2013)0004),

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0414.

⁽²⁾ Dz.U. L 132 z 29.5.2010, s. 11.

⁽³⁾ Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 1.

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0416.

Środa, 23 października 2013 r.

- uwzględniając swą rezolucję z dnia 7 kwietnia 2011 r. w sprawie przeglądu europejskiej polityki sąsiedztwa – wymiaru południowego ⁽¹⁾,
  - uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich ⁽²⁾,
  - uwzględniając decyzję Rady 2009/371/WSiSW z dnia 6 kwietnia 2009 r. ustanawiającą Europejski Urząd Policji (Europol) ⁽³⁾,
  - uwzględniając pytanie ustne nr O-000021/2013 – B7-0119/2013 z dnia 25 lutego 2013 r. dotyczące dobrowolnego i stałego unijnego programu relokacji,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych z wizyty jej delegacji na Lampedusie w listopadzie 2011 r.,
  - uwzględniając wizytę, jaką w dniu 9 października 2013 r. złożyli na Lampedusie przewodniczący Komisji Europejskiej José Manuel Barroso i komisarz do spraw wewnętrznych Cecilia Malmström, oraz powiązaną debatę na posiedzeniu plenarnym, która odbyła się tego samego dnia i była poświęcona polityce migracyjnej UE dotyczącej basenu Morza Śródziemnego, ze zwróceniem szczególnej uwagi na tragiczne wydarzenia u wybrzeży Lampedusy,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 23 października 2013 r. w sprawie przestępczości zorganizowanej, korupcji i prania pieniędzy ⁽⁴⁾, w której szczególnie odniesiono się do walki z handlem ludźmi i tzw. handlarzami śmierci,
  - uwzględniając art. 77, 78, 79 oraz 80 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), a także art. 18 i 19 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
  - uwzględniając art. 110 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w wyniku ostatnich tragicznych wydarzeń u wybrzeży Lampedusy śmierć poniosło 360 migrantów, a jeszcze więcej osób uznano za zaginione;
- B. mając na uwadze, że według szacunków Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji od 1993 r. na morzu zginęło co najmniej 20 000 osób, w związku z czym należy po raz kolejny dołożyć wszelkich starań, by ratować ludzi w sytuacji zagrożenia życia, a państwa członkowskie powinny wywiązywać się z międzynarodowych zobowiązań dotyczących ratownictwa na morzu;
- C. mając na uwadze, że na poziomie UE nadal brak jest jasności jeżeli chodzi o podział odpowiedzialności między poszczególnymi podmiotami zaangażowanymi w udzielanie pomocy statkom w niebezpieczeństwie, a także odpowiedzialności za koordynowanie działań poszukiwawczych i ratowniczych;
- D. mając na uwadze, że przemytnicy i handlarze ludźmi wykorzystują nielegalną migrację, a ofiary tego procederu są zmuszane do przybycia do Europy, zwabiane lub zachęcane do tego przez sieci przestępcze, mając również na uwadze, że sieci przestępcze stanowią poważne zagrożenie dla życia migrantów i wyzwanie dla UE;
- E. mając na uwadze, że zasadę solidarności i sprawiedliwego podziału odpowiedzialności zapisano w art. 80 TFUE;
- F. mając na uwadze, że celem nowego zmienionego wspólnego europejskiego systemu azylowego (CEAS) jest zapewnienie jaśniejszych zasad oraz sprawiedliwej i odpowiedniej ochrony osobom potrzebującym ochrony międzynarodowej;
- G. mając na uwadze, że prawo UE już przewiduje pewne narzędzia, takie jak wspólnotowy kodeks wizowy i kodeks graniczny Schengen, umożliwiające przyznawanie wiz humanitarnych;

⁽¹⁾ Dz.U. C 296 E z 2.10.2012, s. 114.

⁽²⁾ Dz.U. L 348 z 24.12.2008, s. 98.

⁽³⁾ Dz.U. L 121 z 15.5.2009, s. 37.

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0444.

Środa, 23 października 2013 r.

- H. mając na uwadze, że państwa członkowskie należy zachęcać do wykorzystywania środków finansowych, które zostaną udostępnione w ramach Funduszu Migracji i Azylu oraz funduszy dostępnych w ramach działania przygotowawczego „Umożliwienie przesiedlenia uchodźców w sytuacjach nadzwyczajnych”, które obejmuje między innymi następujące kroki: wsparcie dla osób posiadających już status uchodźców uznany przez Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR); wspieranie działań nadzwyczajnych w przypadku grup uchodźców uznanych za priorytetowe, które są ofiarami ataku zbrojnego i które znajdują się w wyjątkowo trudnej sytuacji, mogącej zagrażać ich życiu; zapewnianie w razie potrzeby dodatkowego wsparcia finansowego w sytuacjach nadzwyczajnych UNHCR i jego organizacjom łącznikowym w państwach członkowskich i na szczeblu UE;
- I. mając na uwadze wprowadzenie przez Włochy nowej operacji „Mare Nostrum” obejmującej patrolowanie, ratownictwo i nadzór w celu nasilenia humanitarnych działań ratunkowych na Morzu Śródziemnym;
- J. mając na uwadze, że podczas ostatniej wizyty na Lampedusie przewodniczący Barroso zobowiązał się do przekazania funduszy UE w wys. 30 mln EUR na cele wsparcia miejscowej ludności;
1. wyraża głęboki smutek i żal z powodu tragicznej śmierci ofiar u wybrzeży Lampedusy; nalega, by Unia Europejska i państwa członkowskie uczyniły więcej, aby zapobiegać dalszym śmiertelnym wypadkom na morzu;
  2. jest zdania, że zdarzenia u wybrzeży Lampedusy powinny być punktem zwrotnym dla Europy oraz że jedynym sposobem niedopuszczenia do kolejnej tragedii jest przyjęcie skoordynowanego podejścia opartego na solidarności i odpowiedzialności oraz wspieranego przez wspólne instrumenty;
  3. apeluje o niesienie pomocy humanitarnej osobom, które przeżyły takie tragiczne zdarzenia, oraz zwraca się do UE i państw członkowskich o podtrzymywanie swych zobowiązań w zakresie gwarantowania migrantom, zwłaszcza niepełnoletnim pozostającym bez opieki, powszechnych praw podstawowych;
  4. uznaje ogromne wysiłki podejmowane przez mieszkańców Włoch i Malty, a w szczególności Lampedusy, a także przez organizacje pozarządowe, takie jak Caritas i Czerwony Krzyż na rzecz wstępnego przyjęcia i ratowania wszystkich imigrantów;
  5. z zadowoleniem przyjmuje wyrażony przez Komisję zamiar powołania grupy zadaniowej do spraw przepływów migracyjnych w regionie Morza Śródziemnego; uważa, że grupa ta powinna składać się zarówno z polityków, jak i personelu operacyjnego; nalega w związku z tym, aby Parlament zaangażował się w prace grupy zadaniowej, albo na szczeblu politycznym, albo technicznym; nalega również, aby utworzenie takiej grupy postrzegać jedynie jako pierwszy krok ku wypracowaniu bardziej ambitnego podejścia;
  6. zwraca się o podwyższenie budżetu Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO) oraz Europejskiej Agencji Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej (Frontex), aby pomagać państwom członkowskim w sytuacjach wymagających szerszej pomocy technicznej i operacyjnej na granicach zewnętrznych, w tym w sytuacjach, w których może dochodzić do zagrożeń humanitarnych lub akcji ratunkowych na morzu; przypomina, że odpowiednie finansowanie tych agencji jest kluczowe dla wypracowania skoordynowanego podejścia; wzywa ponadto państwa członkowskie do nasilenia praktycznej współpracy z EASO i agencją Frontex, w tym do niesienia pomocy rzeczowej (oddelegowanie funkcjonariuszy, wsparcie materialne itp.); wraca się do Rady i Komisji o zbadanie możliwości powołania służby ochrony wybrzeża UE oraz stworzenia nowego biura operacyjnego Frontex-u na obszarach, gdzie presja migracyjna jest najsilniejsza, a w szczególności w rejonie basenu Morza Śródziemnego, przy czym odnośne koszty ponosiłoby wybrane państwo członkowskie;
  7. podkreśla znaczenie podziału odpowiedzialności w dziedzinie azylu i zaleca utworzenie mechanizmu działającego a oparciu o obiektywne kryteria, w celu ograniczenia presji na państwa członkowskie przyjmujące dużą liczbę osób ubiegających się o azyl oraz osób objętych ochroną międzynarodową, na zasadzie pełnego lub proporcjonalnego zwrotu wydatków;
  8. podkreśla, że relokacja osób objętych ochroną międzynarodową i osób ubiegających się o azyl jest jedną z najbardziej konkretnych form solidarności i podziału odpowiedzialności; podkreśla znaczenie projektów takich jak program pilotażowy dotyczący relokacji w granicach UE z Malty (EUREMA) wraz z jego rozszerzeniem, w ramach którego osoby objęte ochroną międzynarodową zostały lub są przesiedlane z Malty do innych państw członkowskich, oraz popiera tworzenie innych inicjatyw tego rodzaju;
  9. z zadowoleniem przyjmuje propozycje Komisji, aby uruchomić operację poszukiwawczo-ratowniczą od Cypru po Hiszpanię oraz wzmocnić Frontex poprzez podwyższenie budżetu agencji i rozszerzenie jej zdolności z myślą o ratowaniu życia ludzkiego oraz zwalczaniu handlu ludźmi i przemytu;

Środa, 23 października 2013 r.

10. wzywa współustawodawców do szybkiego uzgodnienia nowych wiążących zasad przyjmowania koordynowanych przez Frontex operacji na morzu w celu wypracowania skutecznych i skoordynowanych działań ratowniczych na szczeblu unijnym oraz w celu dopilnowania, by operacje były prowadzone w pełnej zgodności z właściwymi międzynarodowymi prawami człowieka oraz z przepisami i normami dotyczącymi uchodźców, jak też z obowiązkami wynikającymi z prawa morskiego;
11. wzywa Unię i państwa członkowskie do rozważenia możliwości stworzenia mechanizmów identyfikacji bezpiecznych miejsc sprowadzania na ląd uratowanych uchodźców i migrantów;
12. wzywa Unię i państwa członkowskie do stworzenia mechanizmów profilowania i ukierunkowywania pomocy, w tym zapewnienia dostępu do sprawiedliwych i skutecznych procedur azylowych osobom, które mogą potrzebować ochrony międzynarodowej, bazując na uznaniu faktu, że sprowadzenie na ląd niekoniecznie pociąga za sobą wyłączną odpowiedzialność państwa członkowskiego, na którego terytorium znalazły się osoby uratowane na morzu, za takie osoby;
13. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia prawidłowego wdrożenia wszystkich przepisów poszczególnych instrumentów CEAS; przypomina państwom członkowskim, że osobami, które ubiegają się o ochronę międzynarodową, powinny zajmować się właściwe krajowe organy ds. azylu oraz że osoby te powinny mieć dostęp do sprawiedliwych i skutecznych procedur azylowych;
14. wzywa państwa członkowskie do wzięcia w stosownych przypadkach pod uwagę zastosowania art. 3 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 604/2013⁽¹⁾ w celu przyjęcia odpowiedzialności za wnioski o azyl osób, którym mogą nie mieć możliwości skorzystania z dostępu do przysługujących im praw w jakimkolwiek państwie członkowskim, które nie jest w stanie wypełniać swoich obowiązków; potwierdza, że w podobny sposób państwa członkowskie powinny rozważyć zastosowanie art. 15 wspomnianego rozporządzenia w celu łączenia rozdzielonych rodzin;
15. wzywa Frontex i państwa członkowskie do dopilnowania, by wszyscy funkcjonariusze straży granicznej oraz inny personel z państw członkowskich wchodzący w skład europejskich zespołów straży granicznej, jak też pracownicy tej agencji, byli szkoleni w zakresie właściwego prawa unijnego i prawa międzynarodowego, w tym praw podstawowych, zgodnie z art. 5 zmienionego rozporządzenia w sprawie agencji Frontex;
16. wzywa UE i państwa członkowskie do nadzorowania mieszanych przepływów migracyjnych z zastosowaniem dostępnych instrumentów europejskich i krajowych oraz do utrzymania dobrej koordynacji i komunikacji, np. poprzez ułatwianie wymiany informacji między krajowymi służbami ochrony wybrzeża;
17. wzywa Unię, Frontex i państwa członkowskie do dopilnowania, aby niesienie pomocy migrantom znajdującym się w niebezpieczeństwie i operacje ratunkowe na morzu znalazły się wśród głównych priorytetów przy wykonywaniu niedawno przyjętego rozporządzenia w sprawie EUROSUR;
18. wzywa do zajęcia się w pierwszej kolejności lepszą koordynacją środków i zasobów UE, również tych pozostających w dyspozycji Frontex-u (jak EUROSUR) i Europolu, w celu nasilenia przy udziale państw trzecich walki z siatkami przestępczymi złożonymi z handlarzy ludźmi i przemytników;
19. przypomina, że unijna solidarność powinna iść w parze z odpowiedzialnością; przypomina, że państwa członkowskie mają obowiązek prawny niesienia pomocy migrantom na morzu;
20. nalega, by państwa członkowskie korzystały ze swych prerogatyw, aby ratować życie na morzu zgodnie z ich zobowiązaniami międzynarodowymi;
21. wyraża zaniepokojenie faktem, że wciąż coraz więcej osób ryzykuje życie wyruszając w niebezpieczne przeprawy przez Morze Śródziemne w kierunku UE; wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia środków umożliwiających osobom ubiegającym się o azyl bezpieczny i sprawiedliwy dostęp do unijnego systemu azylowego;
22. zwraca uwagę, że preferowane jest legalne przekraczanie granicy UE w odróżnieniu od nielegalnego jej przekraczania, które jest bardziej niebezpieczne oraz niesie ze sobą ryzyko handlu ludźmi i utraty życia;
23. wzywa do bardziej holistycznego podejścia do migracji w celu zadbania o to, by w sposób kompleksowy zajmować się kwestiami powiązаныmi z migracją;
24. zachęca UE do opracowania bardziej kompleksowej strategii, szczególnie na rzecz regionu Morza Śródziemnego, w której migracja zarobkowa ujęta zostałaby w kontekście zmian społecznych, gospodarczych i politycznych w regionach sąsiadujących; wzywa UE i jej państwa członkowskie do wzięcia pod uwagę narzędzi dostępnych w polityce wizowej UE oraz w unijnym ustawodawstwie dotyczącym migracji zarobkowej;

⁽¹⁾ Dz.U. L 180 z 29.6.2013, s. 31.

Środa, 23 października 2013 r.

25. wzywa państwa członkowskie do nakładania surowych sankcji karnych na osoby ułatwiające sprowadzanie do UE i przemieszczanie na jej terytorium osób pochodzących z handlu ludźmi, a także do organizowania szeroko zakrojonych kampanii informacyjnych na rzecz podnoszenia świadomości na temat rodzajów ryzyka grożących osobom, które powierzają swoje życie handlarzom ludźmi i przemytnikom;

26. wzywa UE i państwa członkowskie do zmiany lub dokonania przeglądu wszelkiego ustawodawstwa, na mocy którego osoby udzielające pomocy migrantom na morzu są traktowane jak przestępcy; wzywa Komisję Europejską do dokonania przeglądu dyrektywy Rady 2002/90/WE, która określa sankcje za ułatwienie bezprawnego wjazdu, tranzytu i pobytu, w celu sprecyzowania, że niesienie pomocy humanitarnej migrantom na morzu, którzy znajdują się w niebezpieczeństwie, jest godną pochwałą praktyką, a nie działaniem, które miałyby kiedykolwiek podlegać jakimkolwiek sankcjom;

27. wzywa do lepszej i skuteczniejszej współpracy między UE a krajami trzecimi, aby zapobiec powtarzaniu się zdarzeń podobnych do tych, jakie miały miejsce u wybrzeży Lampedusy; uważa, że umowy w sprawie zarządzania migracją pomiędzy UE a krajami tranzytowymi w drodze do UE powinny być w najbliższej przyszłości priorytetem dla UE, w tym finansowanie obiektów policyjnych oraz szkolenia w zakresie zdolności egzekwowania prawa, jak również udzielanie pomocy tym krajom, a także krajom pochodzenia migrantów, w zakresie dywersyfikacji i poprawy gospodarki, podkreśla również potrzebę przestrzegania przez kraje trzecie przepisów prawa międzynarodowego jeżeli chodzi o ratowania życia na morzu, a także do zapewnienia ochrony uchodźców i poszanowania praw człowieka;

28. wzywa UE, by nadal oferowała wsparcie humanitarne, finansowe i polityczne na obszarach ogarniętych kryzysem w Afryce Północnej i na Bliskim Wschodzie w celu eliminacji przyczyn migracji i presji humanitarnej; wzywa wobec tego UE do nadzorowania rozdziału tych funduszy, a także do podniesienia odpowiedzialności demokratycznej za ten rozdział, aby takie zasoby wywierały pozytywny wpływ, którego dotychczas brakuje;

29. wzywa UE i państwa członkowskie do podjęcia właściwych i odpowiedzialnych działań dotyczących możliwego napływu uchodźców do państw członkowskich; wzywa Komisję i państwa członkowskie do dalszego monitorowania aktualnej sytuacji oraz do prowadzenia prac nad planowaniem ewentualnościowym, budowaniem potencjału, dialogiem politycznym, a także utrzymaniem zobowiązań w zakresie praw człowieka jeżeli chodzi o warunki panujące w więzieniach;

30. wzywa państwa członkowskie do przestrzegania zasady „non-refoulement” zgodnie z obowiązującym prawem międzynarodowym i unijnym; wzywa państwa członkowskie do natychmiastowego zaprzestania wszelkich niewłaściwych i rozszerzonych praktyk przetrzymywania naruszających prawo międzynarodowe i europejskie, a także wskazuje, że środki dotyczące zatrzymania migrantów muszą być zawsze przedmiotem decyzji administracyjnej, muszą być należycie uzasadnione i tymczasowe;

31. zachęca państwa członkowskie do zajmowania się pilnymi potrzebami poprzez przesiedlanie, wykraczając poza obowiązujące kwoty krajowe, oraz poprzez przyjmowanie uchodźców z powodów humanitarnych;

32. zobowiązuje swego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, parlamentom i rządów państw członkowskich, sekretarzowi generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz wysokiemu komisarzowi Narodów Zjednoczonych ds. uchodźców.